

اسقاط عمدى جنين از ديدگاه فقه اهل سنت

سعید قماشی (L.L.M.)

- عضو هیئت علمی، گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران.

چکیده

این مقاله پس از بیان علل گوناگونی که زمینه اسقاط عمدى جنين را فراهم می آورد، در جستجوی پاسخ این پرسش است که دیدگاه فقهای اهل سنت درباره حکم اسقاط عمدى جنين، هنگامی که ادامه بارداری موجب تهدید جان یا سلامت مادر می شود چیست؟ پاسخ پرسش یاد شده را باید با بخش بندی دوره زندگی جنين به دو مرحله پیش از دمیده شدن روح و پس از آن و همینطور با بخش بندی فقهای اهل سنت، به فقهای گذشته و معاصر و همینطور با توجه به چهار مذهب فقهی مشهور اهل سنت، پیگیری کرد. در هر یک از بخش های یاد شده، باید به ملاک مبنایی که فقهای اهل سنت دیدگاه خود را بر آن استوار ساخته اند، دست پیدا کرد؛ زیرا دست یابی به ملاک و مبنای دیدگاه آنها، دست کم تا اندازه ای می تواند حکم دیگر عالی را که زمینه اسقاط عمدى را فراهم می سازد، روشن کند؛ اگرچه آنان به حکم مورد نظر، تصریح نکرده باشند. ظاهر سخنان همه فقهای گذشته این است که اسقاط عمدى جنين، پس از دمیده شدن روح، اگرچه برای نجات جان مادر باشد، جایز نیست؛ زیرا جنين در این مرحله «نفس» است و مشمول آیه ای مانند «لَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ». می گردد. درباره اسقاط عمدى جنين، پیش از دمیده شدن روح، اگرچه برای نجات جان مادر باشد، جایز نیست؛ زیرا جنين در این هنگام دارای نفس نیست و مشمول آیه یاد شده نمی گردد. از این رو در تعارض میان زندگی موجود دارای نفس (مادر) و موجودی که فاقد نفس است و شیء نامیده می شود (جنه)، زندگی موجودی که نفس دارد برتری داده می شود؛ زیرا در این هنگام، با توجه به مبنای «اخف الضررین» نجات جان مادر، «کمترین زیانی» است که جامعه انسانی متحمل خواهد شد. درباره اسقاط عمدى پس از دمیده شدن روح، برخی از فقهای معاصر، بر این باورند که بدون عذر معقول اقدام به سقط جنه جایز نیست و برخی دیگر، بدون عذر معقول آنرا جایز می دانند. به هر روی از نظر هر دو گروه، چنانچه ادامه بارداری جان مادر را تهدید کند، از آنجا که روش ترین مصدق عذر معقول تحقق می یابد، اسقاط، نه تنها جایز بلکه واجب خواهد بود.

کلید واژگان: سقط جنه، فقه اهل سنت، اسقاط عمدى، قتل نفس، دمیده شدن روح.

مسئول مکاتبه: سعید قماشی، گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کیلومتر ۶ بلوار قطب راوندی، کاشان، ایران.

پست الکترونیک: Saeedghomashi1341@yahoo.com